

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. gruodžio 29 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininkas), Algirdo Taminsko (pranešėjas), Dalios Vasarienės, teismo posėdyje kasacinio rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės uždarosios akcinės bendrovės „Daugesta“ kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. kovo 9 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarosios akcinės bendrovės „Daugesta“ ieškinį atsakovei G. R. dėl skolos, delspinių ir patikamų priteisimo.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

- Kasacinėje byloje sprendžiama dėl atsakovo gynimosi būdų, kai ieškovas (rangovas) reikiša reikalavimą sumokėti už atliktus darbus, o atsakovas (užsakovas) nesutinka su mokėtina suma remdamasis netinkama atliktų darbų kokybe, taip pat dėl teisės normų, reglamentuojančių užsakovo teisių gynimą reikalaujant sumažinti darbų kainą (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.665 straipsnio 1 dalies 2 punktą), aiškinimo ir taikymo.
- Ieškovė UAB „Daugesta“ kreipėsi į teismą, prašydama priteisti iš atsakovės 8467,46 Eur skolą, 145,16 Eur delspinių, 5 procentų dydžio metines palikanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.
- Ieškove paaiškino, jog ji 2019 m. birželio 10 d. su atsakove sudarė Rangos sutartį Nr. RFIZ 2019/06/10-1 (toliau – ir Sutartis), kurios pagrindu ieškovė įsipareigojo iš savo medžiagų, savo priemonėmis ir jėgomis atlikti atsakovės kiemo aplinkotvarkos darbus pagal Sutarties priedą Nr. 1 – lokalinę sąmatą.
- Ieškovė savo sutartinius įsipareigojimus įvykdė, tačiau atsakovė už atliktus darbus atsiskaitė tik iš dalies, t. y. sumokėjo ieškovei 3000 Eur, o likusios 8467,46 Eur sumos nesumokėjo. 2019 m. spalio 16 d. atsakovė pateikė pretenziją dėl nekokybiškai atliktų darbų, tačiau, ieškovės tvirtinimu, atsakovė jokių įrodymų dėl nekokybiškai atliktų darbų nepateikė ir ieškovę kreipėsi tik tuomet, kai buvo išaušta pretenzija dėl skolos sumokėjimo. Ieškovės nuomone, atsakovės elgesys vertintinas kaip vengimas įvykdyti Sutartimi prisiimtą piniginę prievolę, o nurodomos aplinkybės laikytinos deklaratyvaus pobūdžio.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

- Alytaus apylinkės teismas 2020 m. liepos 31 d. sprendimu ieškinį tenkino – priteisė iš atsakovės 8467,46 Eur skolą, 145,16 Eur delspinių, 5 procentų dydžio metines palikanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme 2020 m. sausio 17 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.
- Pirmosios instancijos teismas nustatė, jog tarp šalių buvo sudaryta Rangos sutartis, kuria ieškovė įsipareigojo iš savo medžiagų, savo priemonėmis ir jėgomis atlikti kiemo aplinkotvarkos darbus pagal Sutarties priedą – lokalinę sąmatą, kuri yra neatšiejama Sutarties dalis, o atsakovė įsipareigojo priimti kokybiškai atliktus darbus ir už juos sumokėti Sutartyje nustatytomis sąlygomis, tvarka ir terminais. Pagal šalių paaiškinimus, darbai buvo atlikti, ieškovės vertinimu, be trūkumų, ieškovės vertinimu, – su trūkumais. Ieškovė pateikė atsakovei pasirašytą du 2019 m. liepos ir rugpjūčio mėnesių atliktų darbų aktus, atsakovė 2019 m. liepos mėnesio aktą pasirašė, rugpjūčio mėnesio akto nepasirašė, už darbus atsakovė ieškovei sumokėjo 3000 Eur, taigi šalių ginčas kilo dėl susidūšusio tarpusavio teisinio santykio, dėl atliktų darbų kainos bei kokybės.
- Teismas, vertindamas proceso šalių argumentus, ar sudaryta Sutartis traktuotina kaip vartojimo rangos sutartis, nurodė, jog atsakovė nuo 2006 m. nuomoja virš 100 kv. m gyvenamojo namo patalpų, nuo 2014 m. rugsėjo 23 d. atsakovė yra sudariusi nuomos sutartį su UAB „Endovita“. Kai fizinis asmuo yra nekilnojamojo daikto nuomotojas, kuris už išnuomotą nuomos daiktą gauna pajamų, tai yra pakankamas versliškumo aspektas tam, kad toks asmuo būtų vertinamas kaip verslininkas, t. y. komercinės nuomos sutarties šalis. Tokiu būdu pats pajamų už nuomą gavimo faktas vertintinas kaip pakankamas įrodymas konstatuoti, kad sutarties šalis yra verslininkas, ir sutartį pripažinti komercine sutartimi, kadangi kita sutarties šalis – odontologijos klinika – atitinka komercinės sutarties šalies kriterijus. Atsakovė gyvenamąjį namą nuosavybės teise įsigijo pagal 1998 m. birželio 26 d. pirkimo–pardavimo sutartį. Trinkelės paklotos po nuomos sutarties sudarymo, šalių atstovai bei liudytojas A. V. patvirtino, kad 200 kv. m gincio akistelė naudojami klinikos gydytojai bei lankytojai. Todėl teismas vertino, jog rangos sutarties tikslas yra susijęs ne su asmeninių, šeimos, namų ūkio poreikiu, o su ūkinės komercinės veiklos tenkinimu. Teismas nusprendė, kad tarp šalių buvo sudaryta statybos rangos sutartis, kaip tai įtvirtinta CK 6.681 straipsnio 1, 4 dalyse, 6.2281 straipsnyje.
- Teismas, vertindamas tarp šalių kilusį ginčą, pažymėjo, jog sutarties kaina – konkreti kaina arba jos apskaičiavimo kriterijai, šalių derybų ir susitarimo rezultatas. Galimybė keisti sutartą darbų kainą priklauso nuo kainos nustatymo būdo, CK 6.653 straipsnio 1–3 dalys yra dispozityviosios teisės normos, kuriose įtvirtinta šalių galimybė pasirinkti kainos nustatymo būdus. Šalys turi galimybę pasirinkti atitinkamą kainos apibrėžimo būdą. Dėl to šalims, ypač jei statybos darbai yra jų veiklos sritys, keliamas reikalavimas statybos rangos sutartyse atsakingai apibrėžti darbų kainą. Teisinis reglamentavimas nedraudžia abiem sutarties šalims susitarti dėl statybei nustatytos konkrečios kainos pakaitimo.
- Sutarties 1 punkte šalys susitarė, kad vykdytojas įsipareigoja iš savo medžiagų, savo priemonėmis ir jėgomis atlikti kiemo aplinkotvarkos darbus pagal Sutarties priedą – lokalinę sąmatą, kuri yra neatšiejama Sutarties dalis. Sutarties 3 punkte šalys susitarė, jog Sutarties objekto kaina šalių susitarimu ir įskaitant PVM bus nustatyta pagal faktiškai atliktus darbus. Sutarties 4 punkte šalys susitarė, jog užsakovas įsipareigoja ne vėliau kaip per 7 darbo dienas po Sutarties pasirašymo dienos sumokėti vykdytojų avansinį 7000 Eur mokėjimą. Užsakovas įsipareigoja likusią kainą dalį vykdytojų sumokėti ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo perdavimo–priėmimo akto pasirašymo dienos pagal vykdytojo pateiktą PVM sąskaitą faktūrą. Lokaliniame sąmatoje nurodyti darbai ir jų kvadratinio metro kaina, kiekis – faktinis, suma – pagal faktą. Teismas nusprendė, jog ginčo darbų kaina nenurodyta, o tik susitarta dėl jos nustatymo kriterijų, tai suponuoja išvadą, jog darbų kaina galėjo kisti. Nors atsakovė tvirtino, jog žodžiu susitarė darbų kainą iki 7000 Eur, tačiau atsakovė pasirašė Sutartį su ieškove, kurioje nurodyta, kad avansinis mokėjimas už darbus – 7000 Eur, o likusią kainą dalį atsakovė sumokės ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo perdavimo–priėmimo akto pasirašymo dienos pagal pateiktą PVM sąskaitą faktūrą. Teismo vertinimu, 7000 Eur yra tik avansinis, o ne galutinis mokėjimas ir darbų kainą pagal faktiškai atliktus darbus gali būti didesnę. Šalys Sutartimi susitarė, kad sąlygų keitimas galimas tik abiejų šalių raštinės susitarimu, ir teismui papildomi šalių susitarimai nebuvo pateikti. Todėl teismas atsakovės argumentus dėl susitarus 7000 Eur darbų kainos atmėtė kaip nepagrįstus.
- Tarp šalių nebuvo ginčo, kad atsakovė pagal Sutartį 7000 Eur avanso nesumokėjo, atsakovė iš viso yra sumokėjusi ieškovei 3000 Eur. Ieškovė prašo priteisti iš atsakovės 8467,46 Eur (4446,75 + 7020,71 – 3000) už atliktus darbus pagal du – 2019 m. liepos ir rugpjūčio mėnesių – atliktų darbų aktus. 2019 m. liepos mėnesio aktą atsakovė pasirašė, 2019 m. rugpjūčio mėnesio aktą pasirašyti atsisakė, ieškovė jį pasirašė vienašališkai.
- Viena iš atsakovės nesutikimo mokėti prašomos sumos priežasčių – kad į atliktų darbų aktą įtrauktas skaldos pagrindų įrengimas, nes skaldos pagrindas gerokai anksčiau buvo įrengtas pačios atsakovės. Teismas pažymėjo, jog liudytojas J. T. teismo posėdyje metu paaiškino, kad atsakovė jam sakė, jog prieš porą metų skaldos pagrindas buvo įrengtas ir ji manė, kad šio darbo daryti nereikia. Tačiau pagal horizontą neužteko aukščio, reikėjo viską pakelti, taip pat buvo atsižvelgama į tai, kad nuo skaldytų akmenų dangos vanduo nebėgų ir į užsakovės namus, todėl viską reikėjo pakelti, įrengiant skaldą. Be to, prieš tai įrengta skaldą buvo vienos frakcijos, „palaida“ ir „plaukiojanti“. Atsakovė paaiškino, kad skaldą „palaida“, yra tarpų, kai bus įrengamas sluoksnis prieš akmenų grindimą, laikui bėgant į tuos tarpus pradės bėgti smulkūs sluoksniai ir atsiradus duobių, Ieškovės atstovas advokatas L. S. paaiškino, kad skaldos pagrindą įrengimo faktą patvirtina pačios atsakovės prie atsiliepimo pateiktos foto nuotraukos. Atsakovė šios ieškovės nurodytos faktinės aplinkybės nepaneigė, todėl teismas neturėjo pagrindo abejoti byloje esančiais įrodymais, liudytojo parodymais.
- Nors atsakovė taip pat nesutiko su panaudotu medžiagų kiekiu, tačiau atliktų darbų aktuose buvo nurodyta kvadratinį metrų kainos ir kiekis, šalių pateiktuose dokumentuose neatspindi, kiek pagal svorį buvo panaudota medžiaga. Atsakovė kėlė abejonių faktiškai atliktų darbų kiekiui, panaudotų medžiagų kiekiui ir kaina, tačiau atsakovės nepateikė teismui objektyvių įrodymų, priešingų apskaičiavimų, nuginčijančių atliktų darbų aktuose nurodytus duomenis.
- Nors atsakovė savo abejones įrodinėjo liudytojo A. V., kuris dirba statybų srityje, paaiškinimais, tačiau, teismo vertinimu, jis išdėstė subjektyvią, abstrakčią nuomonę, jog, jo supratimu, atliktų darbų aktuose nurodytas nerealaus kiekis. Tokie liudytojo parodymai nepaneigė aktuose nurodytos informacijos teisingumo. Atsakovė pateikė į bylą kitos įmonės komercinių pasiūlymų ginčo darbus atlikti mažesnę kainą, tačiau atsakovė pati susirado darbų vykdytoją ir sutartimi susitarė dėl darbų ir jų kainos.
- Teismo vertinimu, atsakovė, prieš pasirinkdama darbų vykdytoją, turėjo iširti rinką, gauti bent keletą komercinių pasiūlymų ir iš jų išrinkti tinkamiausią. Faktinės aplinkybės, kad atsakovė pasirinko ieškovę būti darbų vykdytoja, sudarė su ja sutartį, stebėjo pradėtus vykdyti darbus, leido daryti išvadą, kad atsakovė tiek darbų vykdytoja, tiek jos darbuotojas tenkino.
- Minėtų aplinkybių nepaneigė atsakovės pateikti du aktai dėl aplinkotvarkos darbų kokybės įvertinimo – 2020 m. sausio 21 d. techninės priežiūros vadovės M. Č. aktas ir 2020 m. sausio 30 d. techninės priežiūros vadovės A. M. aktas. M. Č. akte nurodė, jog neįrengtas reikalingas drenavimas, šalčių atsparus sluoksnis (žvyras, smėlis), pagrindas storis nepakankamas. Teismo vertinimu, akte nurodyti nekonkrečiai teiginiai, nepagrįsti, kokių tyrimų pagrindą buvo padarytos tokio pobūdžio išvados, kuo vadovaujantis tvirtinama, kad pagrindas storis nepakankamas, bei nenurodyta, koks pagrindas storis turėtų būti ir koks faktiškai padarytas. A. M. tik svarsto, kad galimai netinkamai po trinkelėmis įrengti pashukniai. Todėl teismas, įvertinęs pateiktos aktuose informacijos detalumą, konkretumą, tikslumą bei aiškumą, nusprendė, jog techninės priežiūros vadovų pateikti aktai nenugūnija ieškovės pateiktų atliktų darbų aktų.
- Teismas nurodė, kad net jeigu būtų pagrindas sutikti, jog yra atliktų darbų trūkumai, pagal teisinį reglamentavimą, rangovas, atlikęs sutartus darbus, praneša užsakovui apie pasirengusius perduoti atliktų darbų rezultata, o šis turi nedelsdamas pradėti jų priėmimą. Statybos darbu perdavimas ir priėmimas įforminamas aktu. Užsakovas privalo priimti rangovo perduotą darbų rezultatus (CK 6.694 straipsnio 5, 6 dalys). Užsakovas, atsisakydamas pasirašyti aktą, privalo nurodyti atsisakymo priežastis. Jei, rangovo nuomone, užsakovas nurodytas atsisakymas priimti darbų rezultata yra nepagrįstas, jis turi teisę, akte pažymėjęs atsisakymo faktą, pasirašyti jį vienašališkai. Tokių teisę jis turi, jei pats tinkamai įvykdė prievolę perduoti atliktus darbus – sutartyje nustatytu terminu ir sąlygomis sudarė sąlygas užsakovui priimti atliktus darbus. Įstatymo nuostata (CK 6.694 straipsnio 4 dalis), suteikianti vienos šalies pasirašytam aktui juridinę galią, yra specialioji, taikoma išskirtinai statybos rangos santykiams kaip priemonė, užkertanti galimybę užsakovui nepagrįstai vilkinti darbų priėmimą ir vengti įvykdyti kitas sutartines pareigas. Tais atvejais, kai užsakovas neatiskaito už darbus, perduotus rangovo vienašališkai pasirašytą aktą, rangovas turi teisę kreiptis į teismą ir reikalauti priverstinai atsisakytų, t. y. įvykdyti prievolę. Užsakovas, nesutikdamas su vienašališkai rangovo pasirašytu aktu, turi teisę jį ginčyti, įrodinėdamas, kad pagrįstai atsisakė pasirašyti aktą. Toks vienašališkai pasirašytas aktas turi tokia pat juridinę galią kaip ir pasirašytas abiejų šalių, todėl galioja tol, kol teismas jo nepripažįsta negaliojančiu. Iki to momento nepasirašiusiai šaliai tenka akto sudarymo padariniai, t. y. tos teisės ir pareigos, kurios atsiranda abiem šalims pasirašius aktą. Užsakovas privalo priimti rangovo perduotą darbų rezultatus, išskyrus įstatyme nurodytas išimtis.
- Teismas nusprendė, kad atsakovės nurodomos atsisakymo priežastys priimti ieškovės atliktus darbus nepatenka į įstatyme nustatytas išimtis. Pagal CK 6.694 straipsnio 6 dalį, užsakovas turi teisę atsisakyti priimti darbų rezultata, jeigu nustatomi trūkumai, dėl kurių jo neįmanoma naudoti pagal statybos rangos sutartįje nurodytą paskirtį, o šių trūkumų nei užsakovas, nei rangovas ar jo pasitelktas trečiasis asmuo negali pašalinti. Teismo vertinimu, nurodomi trūkumai nėra tokie, kurių atsakovė, esant ieškovės atsisakymui, negalėjo pašalinti pati (pasitelkdama trečiuosius asmenis). Šalys bei liudytojas A. V. patvirtino, jog ginčo akistelė naudojama pagal paskirtį.
- Aplinkybė, kad darbai atlikti su trūkumais, savaime nereikia, kad už juos nereikia sumokėti. Užsakovas savo teises ginti gali vadovaudamasis įstatymu CK 6.665 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog tais atvejais, kai darbai atlikti neįkrentant nuo sutarties sąlygų, dėl kurių darbų rezultatas negali būti naudojamas pagal sutartįje nurodytą paskirtį arba pablogėja jo naudojimo pagal sutartįje nurodytą paskirtį galimybės (sąlygos), o jeigu paskirtis sutartįje nenurodyta, – pagal normalią paskirtį, tai užsakovas savo pasirinkimu turi teisę, jei įstatymas ar sutartis nenustato ko kita, reikalauti iš rangovo: neatlygintinai pašalinti trūkumus per protingą terminą; atitinkamai sumažinti darbų kainą; atlyginti trūkumų šalinimo išlaidas, jeigu užsakovas teisė pašalinti trūkumus buvo nustatyta rangos sutartįje.
- Teismas nusprendė, jog ieškovė įrodė aplinkybes, kuriomis grindė savo reikalavimus, tuo tarpu atsakovė savo atskirtinų neginčijamų nepagrindė, neįrodė dėstomų faktinių aplinkybių, todėl teismas ieškovei iš atsakovės priteisė 8467,46 Eur skolą.
- Teismas nurodė, kad nagrinėjami atveju šalys raštu taip pat susitarė, jog už laiku neįvykdytą prievolę atsakovė už kiekvieną uždelstą atsisakytą dieną turi mokėti iki 0,2 procento dydžio delspinių už nesumokėtą sumą (Sutarties 7,2 punktas). Teismui pripažinus pagrįstą ieškovės pagrindinį reikalavimą, buvo tenkintas ir išvestinis reikalavimas dėl 145,16 Eur delspinių priteisimo.
- Teismas taip pat pagal CK 6.210 straipsnio 1 dalį iš atsakovės priteisė 5 procentų dydžio metines palikanas už priteistą 8467,46 Eur sumą nuo bylos iškėlimo teisme 2020 m. sausio 17 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.
- Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi atsakovės apeliacinį skundą, 2021 m. kovo 9 d. nutartimi Alytaus apylinkės teismo 2020 m. liepos 31 d. sprendimą pakeitė – ieškinį tenkino iš dalies: priteisė ieškovei iš atsakovės 878,37 Eur skolą bei 5 procentų dydžio metines palikanas už priteistą sumą (878,37 Eur) nuo bylos iškėlimo teisme 2020 m. sausio 17 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.
- Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, jog tarp šalių buvo sudaryta rangos sutartis. Trinkelės buvo dedamos prie atsakovės gyvenamojo namo, t. y. trinkelėmis grįstos teritorijos paskirtis – aptarnauti gyvenamąjį namą (sudaryti galimybę, palengvinti privažiavimą). Iš VI Registrų centro išrašo buvo matyti, kad gyvenamajame name gyvenamasis plotas sudaro 117,29 kv. m, o 112,95 kv. m yra verslo plotas. Atsakovė nuo 2005 m. verslo patalpas nuolat nuomoja (dabariniame nuomininke UAB „Endovita“, 2014 m. rugsėjo 23 d. nuomos sutartis, išsenuomotas 103 kv. m plotas). Iš prie atsiliepimo į apeliacinį skundą pateiktų dokumentų buvo matyti, kad: pirmą UAB „Endovita“ darba devyni darbuotojai, tai leido daryti išvadą, jog tiek darbuotojų, tiek odontologijos klinikos pacientams reikalingas privažiavimas prie pastato; antra, apt pastato yra įškaba, jog jame veikia NSP sveikatingumo centras, kurio interneto svetainėje skelbiama apie atsakovės teikiamas psichoterapijos paslaugas bei vykdomą prekybą įvairiais produktais, o tai leido daryti išvadą, jog pastatas naudojamas ir

pačios atsakovės vykdomoje profesinėje, komercinėje veikloje; trečia, svetainėje www.bookings.com yra skelbiama informacija apie teikiamas apgyvendinimo paslaugas (nurodomas adresas: (duomenys neskelbtini)), tai leido daryti išvadą, jog pastatas naudojamas ir apgyvendinimo paslaugoms teikti. Nurodytos aplinkybės buvo pakankamas pagrindas spręsti, kad sudaryta Sutartis negali būti kvalifikuojama kaip vartojimo rangos sutartis, nes aikštelės išgrindimo trinkelėmis tikslas yra tenkinti atsakovės poreikius ir verslo poreikius, o ne asmeninius, šeimos poreikius. Šią išvadą patvirtino ir tai, kad trinkelėmis išgrįsta aikštelė yra pakankamai didelio ploto (180 kv. m) ir prijungta prie jau esamos aikštelės, o tai įprastai nėra reikalinga viešai šeimai.

24. Teisėjų kolegija nurodė, jog tais atvejais, kai pagal tam šalį atsiradusių teisinį santykių abi šalių prievolės yra tarpusavyje susijusios ir vienos šalies prievolės vykdymas priklauso nuo kitos šalies prievolės vykdymo ir kai šalys taiko savo teisių gynimo būdus, nustatytus [CK 6:58](#) arba [6:207](#) straipsniuose, arba specialius teisių gynimo būdus, apibrėžtus atskiras sutarčių rūšis reglamentuojančiose taisyklėse, tokius kaip nurodytas [CK 6:658 straipsnio](#) 5 dalyje, vienai šaliai pareikšus įškinį dėl prigrindęs prievolės vykdymo, kita šalis turi teisę grįžti nuo pareikšto įškinio atšakinijant formą, įrodinėdama aplinkybes, susijusias su prievolės vykdymo sustabdymu ar atsakymu ją vykdyti, ar teise atlikti atskaitymą. Bylą nagrinėjantis teismas privalo iš esmės įvertinti šalies argumentus, kuriais ji įrodinėja aplinkybes, susijusias su prievolės vykdymo sustabdymu ar atsakymu ją vykdyti, ar teise atlikti atskaitymą nepriklausomai nuo to, ar tokie argumentai pateiktami atšilepimo įškinį ar priešiškinio forma (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-289-1075/2018](#)). Teismas nusprendė, jog atsakovės pasirinkta gynimosi nuo įškinio priemonė – atšakinėjimas (atšilepimas) įškinį, kuriais prašoma sumažinti darbų kainą, yra tinkama.
25. Teisėjų kolegija, remdamasi [CK 6:684 straipsnio](#) 1 dalimi, 6.663 straipsniu, pažymėjo, jog įstatyme užsakovo pareiga sumokėti už atliktus rangos darbus ir teisė reikšti rangovui reikalavimus dėl atliktų darbų trūkumų siejama su perdavimo – priėmimo aktu pasirašymu. Kasacinio teismo praktikoje dėl rangos darbų perdavimo – priėmimo akto reikšmės rangos sutarties šalių teisėms ir pareigoms išaiškinta, kad net ir tinkamo darbų priėmimo atveju nenurodžius trūkumų, užsakovas nepraranda teisės reikšti trūkumų faktų, jeigu šie neakivaizdūs (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-289-1075/2018](#)). Pagal Sutarties 1.1 punktą atsakovė (užsakovė) įsipareigojo priimti kokybiškai atliktus darbus ir už juos sumokėti, ir ginčas yra kilęs dėl 180 kv. m trinkelėlių įrengimo kiemo aikštelėje. Dėl trinkelėlių įrengimo kiemo apvalume ir takelyje aplink namą ginčo nebuvo. Atsakovė nepriešė įškinio atliktų darbų, nes jie buvo nekokybiški, ne visi darbai, kurie nurodyti atliktų darbų akte ir už kuriuos prašoma sumokėti, buvo atlikti. Ieškovė atliktų darbų netaisė, nors atsakovė prašė tai padaryti. Darbų trūkumams pagrįsti pirmosios instancijos teisme buvo apklaustas atsakovės pakviestas liudytojas A. V., jis nurodė, kad trinkelės buvo sudėtos nekokybiškai, matėsi duobės. Atsakovė pateikė pirmosios instancijos teismui du aktus dėl aplinkotvarkos darbų kokybės įvertinimo – 2020 m. sausio 21 d. techninės priežiūros vadovės M. Č. aktą ir 2020 m. sausio 30 d. techninės priežiūros vadovės A. M. aktą. Tam, kad būtų galima įsitikinti pirmosios instancijos teisme pateiktų įrodymų dėl įškinio atliktų darbų pagrįstumo, apeliacinės instancijos teisme buvo paskirta teismo statybos darbų ekspertizė, jos metu konstatuota, kad 180 kv. m kieme įrengta skaldyto granito trinkelėlių dangos kraštas (trinkelėlių klojimo sutvirtinimas betonu). Ekspertizės akte nurodyta, kad trinkelėlių įstatymo būdas – perdėti trinkelės iš naujo. Esant nurodytiems įrodymams, teisėjų kolegija neturėjo pagrindo spręsti, kad įškinio tinkamai įvykdė savo įsipareigojimus, t. y. kokybiškai atlikti darbus, o atsakovė gavo tai, dėl ko buvo susitarta (kokybiškai sudėtas trinkelės). Byloje nebuvo pateiktą įrodymų, kurie galėtų patvirtinti kokybišką darbų atlikimą. Todėl teisėjų kolegija nusprendė, jog, ieškovei atsiskaisius taikyti darbų trūkumus, atsakovė pagrįstai prašė sumažinti įškinio išmokas nurodomą darbų kainą.
26. Sumažinant įškinio prašomą priteisti sumą už atliktus darbus pagal atliktų darbų aktus buvo atsižvelgta į tai, kokie įškinio darbai yra atlikti nekokybiškai (kuriuos reikia perdaryti) ir kurie nebuvo atlikti (skaldos pagrindo įrengimas). Teisėjų kolegija pažymėjo, kad įškinio prašo priteisti skolą pagal juos nurodytas (sutaratas) darbų kainas, todėl mažinant priteistą sumą būtent šiomis kainomis ir turi būti vadovaujamasi.
27. Teisėjų kolegija, vertindama mažintą kainą, pažymėjo, pirma, kad atliktų darbų aktoose įškinio nurodė, jog įrengė skaldos pagrindą, kurio 1 kv. m kaina – 8,50 Eur, tačiau ekspertizės akte konstatuota, kad kiemo aikštelėje yra įrengtas žvyro (ne skaldos) pagrindas. Žvyro pagrindas 1 kv. m įrengimo kaina – 5 Eur, todėl įškinio nepagrįstai prašė priteisti 630 Eur be PVM (skirtumas tarp skaldos pagrindų įrengimo ir žvyro pagrindų įrengimo). Ieškovo tvirtinimas, kad buvo įrengtas skaldos pagrindas, nebuvo įrodytas. Ieškovei, tai teigdamas, remiasi atsakovės pateikta fotomatuoka, kurioje nėra matosi dvi krūvos išplotos skaldos, tačiau šios fotomatuokos nebuvo galima atskirti, ar tai skaldos krūvos, ar žvyro krūvos, juo labiau kad atsakovė teigė, jog ten buvo žvyras, o ir šį motuotruk matėsi, kad skaldos pagrindas ten buvo jau ankščiau. Teismo ekspertas nustatė, kad 180 kv. m kiemo aikštelės plote yra įrengtas žvyro pagrindas. Taigi nebuvo pagrindo spręsti, kad įškinio įrenginio skaldos pagrindą.
28. Antra, buvo nustatyta, kad cementinis pagrindas buvo įrengtas, tačiau nekokybiškai sudėtas trinkelėmis reikia perdėti, todėl įškinio prašymas priteisti už šį darbą 900 Eur be PVM (180 kv. m x 5 Eur) buvo laikytas nepagrįstu.
29. Trečia, nustatius, kad trinkelės sudėtos nekokybiškai ir jas reikia perdėti, įškinio prašymas priteisti už šį darbą 4500 Eur be PVM (180 kv. m x 25 Eur) buvo laikytas nepagrįstu.
30. Ketvirta, nustatius, kad kraštų betonavimas atliktas nekokybiškai ir šį darbą reikia atlikti iš naujo perdėjus trinkelėmis, įškinio prašymas priteisti už šį darbą 252 Eur be PVM (40 m x 6,30 Eur) buvo laikytas nepagrįstu. Kraštų betonavimo ilgis (40 m) yra nurodytas ekspertizės akte esančioje lokalinėje smattoje.

Ieškovo nekokybiškai atlikti darbai (arba neatlikti), kuriuos reikia perdaryti, atliko 6282 Eur be PVM sumą, o su PVM – 7601,22 Eur, todėl šia suma (7601,22 Eur) buvo sumažinta ieškovei priteistina suma. Taigi teisėjų kolegija nusprendė, jog ieškovei priteistina suma sudaro 866,24 Eur (8467,46 Eur – 7601,22 Eur).

31. Sumažinus ieškovei priteistą sumą iš atsakovės, buvo sumažintas ir priteistųjų delpingųjų dydis iki 12,13 Eur (866,24 Eur x 0,02 proc. x 70 d.).
32. *Pirmiau minėtų argumentų pagrindu teisėjų kolegija pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimą, sumažindama ieškovei priteistą skolą iki 878,37 Eur (866,24 Eur + 12,13 Eur).*

III. Kasacinio skundo ir atšilepimo į jį teisiniai argumentai

33. Ieškovei kasacinio skundo prašo panaikinti Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. kovo 9 d. nutarties dalį, kuria 7296,30 Eur buvo sumažinta atsakovės mokėtina suma ieškovei už rangos darbus bei 102,15 Eur delpingųjų, nurodytą Ahtaus apylinkės teismo 2020 m. liepos 31 d. sprendimo dalį palikti galioti ir priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 33.1. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė [CK 6:663 straipsnio](#) 1 dalį. [CK 6:663 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad rangovo atliktam darbų kokybė privalo atitikti rangos sutarties sąlygas, o jeigu sutartyje kokybės sąlygos nenurodytos, – įprastai tokios rūšies darbams keliamas reikalavimas. Kriterijai, pagal kuriuos turi būti sprendžiamas, ar rangos darbai atitinka kokybės reikalavimus, įtvirtinti [CK 6:663 straipsnyje](#) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-469/2010](#); 2012 m. birželio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-332/2012](#); 2018 m. liepos 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-289-1075/2018](#)). Kasacinis teismas yra nurodęs, kad užsakovas privalo įrodyti ne tik tai, kad darbų rezultatas yra netinkamas kokybės, bet ir tai, kad sutartyje nurodyti rangos darbai buvo atlikti netinkamai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. birželio 6 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-199-378/2019](#)). Dakto tinkamumas naudoti pagal paskirtį neturi būti suprantamas kaip imanovumas kaip įnaudoti, nors ir patiriant dėl didelių nepatogumų, įvairaus pobūdžio trūkumus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 10 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-352-219/2018](#)). Sistemškai aiškinant [CK 6:663 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtintą normą matyti, jog tais atvejais, kai darbai užsakovo yra faktiškai priimti, ilga laiką yra užsakovo naudojami pagal paskirtį, sutartinai ar nominalias aktais nėra darbų kokybei nustatyti konkrečių kriterijų, remiantis tik formaliu vertinimu *per se* (savaime) joje pagrindo konstatuoti, jog darbai buvo atlikti netinkamai ir užsakovas negavo tai, ko tikėjosi. Priešingas aiškinimas pažeistų esminius protinę ir sąžiningumo civilinės teisės principus.
- 33.2. Apeliacinės instancijos teismas nevertino įrodymų visumos. Byloje buvo nustatytos šios faktinės aplinkybės: pirma, rangos sutartyje specialūs reikalavimai darbų kokybei nebuvo nustatyti; antra, dalį darbų atsakovė priėmė, pasirašius darbų priėmimo aktą, jame trūkumų nebuvo įvardyta; trečia, dalies darbų perdavimo akto atsakovė nepasirašė, nenurodė darbų trūkumų; ketvirta, ieškovei laikydamas, kad darbai buvo atlikti tinkamai, vienašališkai perdavė darbus; penkta, atsakovė, žinodama, kad jai kyla pareiga atsiskaityti su ieškove, šios pareigos nevykdė; šešta, iki pat tol, kol ieškove raštiškai pareikalavo iš atsakovės įvykdyti pinigų prievolę, atsakovė jokiu pretenzijai ieškovei nereiškė; septynta, didžioji dalis atsakovės pateiktų specialistų išvadų nesutapo su teismo eksperto pateikta išvada – dėl granito trinkelėlių klojimo būdo, dėl cemento pagrindo, dėl tarpų tarp granito trinkelės, ir tai įrodo, kad nėra bendro granito trinkelėlių klojimo privataus kiemo aikštelėje standarto; aštunta, teismo ekspertas, iš pradžių pripažinęs, kad ginčo objektų kokybės standartas nėra, savo išvadą, nėra granito trinkelės suklotos netinkamai, pagrindė daug aukštesnių kokybės standartų, kuris privalomas tik valstybinės reikšmės keliams ir vietinės reikšmės keliams yra tik rekomenduojamas; devinta, atsakovė nereiškė reikalavimo ieškovei įstaityti galimus darbų trūkumus ([CK 6:665 straipsnio](#) 1 dalies 1 punktą). Be to, atsakovė nereiškė reikalavimo, kad darbų trūkumai yra esminiai, neteikė reikalavimų dėl nuostolių atlyginimo, ir visa tai iškėlė konstatuoti, kad darbų kokybė atsakovė iš principo tenkino. Atsakovė trečiųjų asmenų pagalba taip pat nebandė įtaisyti neva esančių darbų trūkumų ir iš atsakovės veiksmų galima pagrįstai teigti, kad ji nesiruošia ir ateityje tų trūkumų šalinti. Jau beveik dešimt metų ginčo objektas atsakovės ir jos nuomojamų patalpų klientų yra naudojamas pagal tiesioginę paskirtį.
- 33.3. Apeliacinės instancijos teismas nevertino, kad nustatytos paviršiaus lygumo normos yra privalomos tik valstybinės reikšmės keliams. Ekspertas bei apeliacinės instancijos teismas, sprendami dėl atliktų darbų kokybės, rėmėsi Automobilinių kelių dangos konstrukcijos iš trinkelėlių ir plokščių įrengimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus 2014 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. 71 (toliau – Taisyklės). Tačiau Taisyklų 1 punkte nustatyta, kad Taisyklėse išdėstyti reikalavimai taikomi darbams, atliekamiems įrengiant dangos konstrukcijas valstybinės reikšmės keliuose. Taisyklės taip pat gali būti taikomos vietinės reikšmės keliams (gatvėms), kitoms eismo zonoms. Taigi Taisyklėse nustatytos normos yra privalomos valstybinės reikšmės keliams ir tik rekomenduojamos vietinės reikšmės keliams (gatvėms). Byloje yra sprendžiamas ginčas dėl automobilio stovėjimo aikštelės, įrengtos privačiame kieme, kokybės. Taigi apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai nusprendė, kad Taisyklėse nustatytos normos, kurios net nėra rekomendacinės privačiame kieme atliekamiems darbams, yra privalomos ginčo šalims, nors šalys jokia forma ir būdu dėl to nebuvo susitarusios. Kita vertus, aikštelės paviršiaus lygumas įtakos aikštelės eksploatacinėms savybėms neturi ir neribojas galimybių aikštelę naudoti pagal jos tikslinę paskirtį.
- 33.4. Apeliacinės instancijos teismas privalėjo atsižvelgti į ieškovo nurodytas aplinkybes, kad ginčo aikštelė yra naudojama pagal paskirtį, įprotiną ir sąžiningumo principus, kad skaldyto granito trinkelėlių dangą iš principo yra nelygi, ir vien tariama 1,5 cm aukščio paklaida nuo tariamo idealaus lygio (S. M. išvada) ar 1 cm aukščio paklaida nuo tariamo idealaus lygio (M. Č. išvada) atskiroje vietoje nesudaro pagrindo teigti, jog cemento pagrindo įrengimas ir granito trinkelėlių suklojimas buvo atlikti netinkamai ir negali būti naudojami pagal paskirtį.
- 33.5. Atsakovė savo teiseis ginti pasirašė [CK 6:665 straipsnio](#) 1 dalies 2 punkte įtvirtintą gynimos būdą – reikalavo sumažinti Sutarties kainą. Tačiau užsakovas, remdamasis [CK 6:665 straipsnio](#) 1 dalies 2 punktu, iš rangovo gali reikalauti atitinkamai sumažinti darbų kainą, jeigu darbai atlikti nukrypstant nuo sutarties sąlygų, dėl kurių darbų rezultatas negali būti naudojamas pagal sutarties paskirtį arba pablogėja jo naudojimo pagal sutarties paskirtį galimybės (sąlygos), o jeigu paskirtis sutartyje nenurodyta, – pagal normalią paskirtį, jei įstatymas ar sutartis nenustato ko kita. Sutartyje nebuvo nustatyta specialių darbų kokybės reikalavimų. Nominalios teisės aktai nenustato specialių reikalavimų tokiems statiniams kaip ginčo objektas. Taigi, privataus namo automobilio stovėjimo aikštelės kokybei taikytinas įprastose kokybės standartas bei esminis užsakovas siekis gauti darbus, kurių rezultatai jį galės naudoti pagal pagrindinę paskirtį. Sumažindamas Sutarties kainą apeliacinės instancijos teismas pasirėmė tik ekspertizės akte nurodyta išvada, kad nustatytų trūkumų įstatymo būdas yra perdėti trinkelės iš naujo. Kasacinis teismas yra išaiškėjęs, kad kai rangovas reikalauja užsakovui sumokėti už atliktus rangos darbus, o užsakovas tokių reikalavimų ginčia remdamasis darbų trūkumais, teismas turi tirti, ar užsakovas tinkamai įvykdė pareigą priimti ir apžiūrėti darbų rezultata, ar darbai (rezultatas) atitinka kokybės reikalavimus, ar darbai (rezultatas) turi trūkumų, ar tie trūkumai buvo akivaizdūs ir galėjo būti pastebėti darbų perdavimo – priėmimo metu, ar reikalavimas dėl darbų trūkumų pareikštas laikantis įstatyme nustatytų terminų, kitas reikšmingas aplinkybes, su kuriomis įstatymas ar šalų sutartis sieja rangovo atsakomybę už atliktų darbų trūkumus, ir atitinkamai spręsti, ar užsakovas turi teisę reikalauti sumažinti darbų kainą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-469/2010](#)). Taigi teismas detalai privalo iširti visas aplinkybes ir nustatyti, ar ginčijami darbai atlikti nukrypstant nuo sutarties sąlygų, dėl kurių darbų rezultatas negali būti naudojamas pagal normalią paskirtį, ar ginčijami darbai atlikti nukrypstant nuo sutarties sąlygų, dėl kurių darbų rezultato naudojimas pagal normalią paskirtį tampa apsinkeitęs, pablogėja. Apeliacinės instancijos teismas, sumažinęs Sutarties kainą visa ieškovo atliktų darbų apimtį ir visiškai nesiaikšinęs ieškovo akcentuotų aplinkybių, kad konkretūs darbai gali būti naudojami pagal paskirtį, atsakovės yra faktiškai priimti ir jau beveik dešimt metų naudojami pagal tiesioginę paskirtį, netinkamai taikė [CK 6:665 straipsnio](#) 1 dalies 2 punktą.
- 33.6. Dėl apeliacinės instancijos teismo sprendimo atsakovė nepagrįstai praturtėjo ieškovo sąskaita – ji gavo ieškovo atliktų darbų rezultata ir juo naudojosi, tačiau neatiskaitė už ieškovo atliekant šiuos darbus patirtas sąnaudas. Apeliacinės instancijos teismo sprendimas, kurio buvo atsiskaityta priteisti ieškovei iš atsakovės už ieškovo faktiškai atliktus darbus – cemento pagrindo įrengimą (900 Eur be PVM (180 kv. m x 5 Eur) ir trinkelėlių suklojimą (4500 Eur be PVM) (180 kv. m x 25 Eur), pažeidžia teisinės valstybės ir teisingumo principus.
- 33.7. Darbų perdavimas ir priėmimas yra nustatytas tiek bendrosios rangos sutartinių santykių reglamentuojančiose teisės normose, tiek specialiosiose, reglamentuojančiose statybos rangos teisinius santykius ([CK 6:662, 6:694 straipsniai](#)). Užsakovas privalo priimti rangovo perduodamus darbo rezultatus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-484/2007](#)). Kaip šios taisyklės šimtys įstatyme įvardyti atvejai, kada užsakovas turi teisę atsiskaityti priimti darbus ([CK 6:652 straipsnio](#) 4 dalis, 6.694 straipsnio 5, 6 dalys). Užsakovas, atsiskaidydamas pasirašyti aktą, privalo nurodyti atsiskaitymo priežastis. Jei, rangovo nuomone, užsakovo nurodytas atsiskaitymas priimti darbų rezultata yra nepagrįstas, jis turi teisę pasirašyti į vienąšališką. Užsakovas, nesutikdamas su vienąšališkai rangovo pasirašytu aktu, turi teisę jį ginčyti, įrodinėdamas, kad pagrįstai atsiskaitė pasirašyti aktą. Toks vienąšališkai pasirašytas aktas turi tokią pat juridinę galią kaip ir pasirašytas abiejų šalių, todėl galioja tol, kol teismas jo nepripažįsta negaliojančiu. Iki to momento nepasirašiusi šaliai tenka akto sudarymo pasekmės, t. y. tos teisės ir pareigos, kurios atsiranda abiem šalims pasirašius aktą. Tais atvejais, kai užsakovas neatiskaito už darbus, perduotus rangovo vienąšališkai pasirašytu aktu, rangovas turi teisę kreiptis į teismą ir reikalauti privirsti atsiskaityti, t. y. įvykdyti prievolę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-484/2007](#)). Darbų perdavimo – priėmimo akto yra įrodymų šaltinis apie tai, ar pagal rangos sutartį nurodyti darbai buvo atlikti, kada jie buvo atlikti ir ar jų atlikimas atitinka sutarties sąlygas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. spalio 1 d. nutartis byloje [Nr. 3K-3-361/2007](#)). Pareiga mokėti už atliktus darbus atsiranda pradėjus faktiškai naudotis darbais ir nėra siejama tik su abipusiu atliktų darbų perdavimo – priėmimo akto pasirašymu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-484/2007](#)). Atsakovė yra pasirašiusi 2019 m. liepos mėn. atliktų darbų aktą. Taigi šis aktas, kurį yra pasirašiusi ir ieškove, yra dvišalis sandoris, galiojantis, nuginčijantis teisės akto nustatytą tvarką nuginčijantis, todėl atsakovėi kyla prievolė atsiskaityti su ieškove. Be to, byloje nebuvo pareikštas priešiškinis – atsakovė nebandė nuginčyti nei abiejų šalių pasirašyto 2019 m. liepos mėn. atliktų darbų akto, nei ieškovo vienąšališką pasirašyto 2019 m. rugpjūčio mėn. atliktų darbų akto. Taigi apeliacinės instancijos teismas neturėjo teisės peržengti bylos nagrinėjimo ribas, savo iniciatyva paneigti dvišalį sandorį ir savo nuožūra perskačiuoti mokėtiną sumą.
34. Atsakovė atšilepimų į kasacinį skundą prašo netenkinti kasacinio skundo ir palikti galioti Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. kovo 9 d. nutartį nepakeičiai bei priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atšilepimas į kasacinį skundą grindžiamas šiais argumentais:
- 34.1. Atsakovė siekė pasinaudoti net keltu savo teisių gynimo būdu: atsakovės prašymu perduodant ir priimanč rangos darbus dalys buvo du asmenys, šie ieškovei rodė darbų trūkumus, ir atsakovė prašė ieškovo juos įstaityti: atsakovė 2019 m. spalio 16 d. išsiuntė ieškovei pretenzija, kurioje dar karta nurodė ios atliktu darbų trūkumus ir prašė juos įstaityti arba atitinkamai sumažinti atliktu darbų kainą ([CK 6:665 straipsnio](#) 1 dalis). Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismas nosėdžiu metu atsakovė ne karta nurodė, kad sukliktu sumokėti ieškovei prašoma kaina. Ieizu ir ištaisytu savo atliktu darbų trūkumus. Taigi nepagrįsti kasacinio skundo argumentai, kad atsakovė nesiekė pasinaudoti jai teisės aktais garantuojamais savo pažeistų teisių gynimo būdais, kad nemotyvuotai įveikt prievolės atsiskaityti už atliktus darbus.
- 34.2. Kasacinis teismas yra išaiškėjęs, kad rangos sutarties šalių teisės ir pareigos turi priešpriešinti pobūdį. Vienos rangos sutarties šalies teisės atitinka kitos šalies pareigas; tik savo pareigas pagal sutartį įvykdyti šalis gali reikalauti iš kitos sutarties šalies atitinkamo pareizų vykdymo: ieizu rangovas savo pareizias įvykdo netinkamai, užsakovas turi teisę atitinkamai nevykdyti savo pareizias priimti darba ir už juos sumokėti, ir priešinegi (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-469/2010](#); 2018 m. liepos 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-289-1075/2018](#)). Taigi, esant situacijai, kai rangovas savo pareizias pagal sutartį įvykdo netinkamai, užsakovas turi teisę nevykdyti savo pareizias ir už netinkamai atliktus darbus nemokėti. Tik tinkamai savo pareizias naal sutarti įvykdyti šalis gali iš kitos šalies reikalauti, kad ši įvykdytu savo priimsitms isinarengimus. Šio ginčo atveiu statybos specialistų, teismo eksnerto buvo konstatuota, kad ieškove netinkamai atliko dalį Sutartinį sulvėtu rangos darbu, o šiu darbu klaidū ištaisyimas yra galimas tik vienu būdu – atlikti rangos darbus iš naujo. Kadangi ieškove atsiskaitė netinkamai atliktus rangos darbus atliko iš naujo, atsakovė turio teisę reikalauti sumažinti darbų atlikimo kainą ir už darbus, kuriuos būtina atlikti iš naujo, nemokėti. Todėl apeliacinės instancijos teismas naristai konstatavo, kad atsakovė neturi pareigos sumokėti ieškovei už netinkamai atliktus darbus (180 kv. m aikštelės įrengimą) ir už darbus, kurių ji apskritai neatliko, bet juos įtraukė į atliktų darbų aktą (skaldos pagrindo įrengimas).
- 34.3. Aikštele, kurią ieškove grindė granitinėmis trinkelėmis, buvo galima nevaržomai naudotis ir iki rangos darbų atlikimo, o rangos darbai atsakovė siekė iš esmės vizualiai pagerinti aikštelę, kad ši derėtų prie bendro kiemo vaizdo ir šalia aikštelės prieš dešimtmetį tokiomis pačiomis trinkelėmis iškloto atsakovės namo kiemo. Todėl nepagrįsti ieškovo teiginiai, neva vien tik aplinkybė, kad po rangos darbų atlikimo atsakovė gali naudotis aikštele,

nors ši duobėta (banuota), duobės kaupiasi vanduo ir sėnašos, savaime reiškia, kad rangos darbai yra atlikti tinkamai ir atsakovė turi už juos sumokėti. Kasacinis teismas yra nurodęs, kad rangovas laikomas tinkamai įvykdžiusiu pareigas pagal rangos sutartį, jeigu jo atlikti darbai (rezultatas) yra tinkamos kokybės.

- 34.4. Kasacinio teismo išaiškinta, kad, sprendžiamas tarp rangovo ir užsakovo kilęs ginčas dėl darbų kokybės, teismas negali apsiriboti rangos sutarties vertinimu ir konstatavimu, jog atlikti darbai atitinka sutarties sąlygas, rangos darbų kokybę taip pat turi būti įvertinta pagal įprastus tos rūšies darbus ir (ar) įstatyme specialiai įtvirtintus reikalavimus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-469/2010](#)). Ieškovė, būdama savo srities profesionalė, savo rizika sudarė Sutartį, kuria pati parengė ir kuria įsivairuoja kokybiškai atlikti rangos darbus. Sutarties 6.1 punkte nustatyta, kad ieškovė garantuoja, jog jos atlikti rangos darbai atitiks visus sutarties keliamus reikalavimus, jie bus atlikti be klaidų, kurios galėtų panaikinti ar sumažinti atliktų darbų vertę ar tinkamumą įrašyti naudoti. Be to, Sutarties 6.3 punktu ieškovė įsipareigojo darbus atlikti laikydamasi normatyvinių statybos dokumentų ir kitų teisės aktu reikalavimų. Tačiau Sutarties įteikimo įsigareiojimo ne tik kokybiškai atlikti rangos darbus, ir įsipareigojimo darbus atlikti be klaidų, kurios sumažintų atliktų darbų vertę, ir laikydamasi teisės aktu keliamų reikalavimų. Atsakovė Sutartį sudarė, kad ieškovė išsklūt trūkumus aikštelė ir ši atrodytų estetiskai, derėtų nie arksčiau įsijungti kito nagrinėjo bei būtu galima naudotis be apskundimo, o ne tam, kad ją apskritai būtų galima naudotis pagal paskirtį. Todėl apeliacinės instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad, atsižvelgiant į bylos esančius statybos specialistų aktais bei teismo eksperto ekspertizės aktais, ieškovė netinkamai (nekokybiškai) atliko aikštelės grindimo darbus ir dalies darbų apskritai neatliko, nors juos nurodė darbų perdavimo–priėmimo aktuose. Kadangi, vadovaujantis teismo eksperto išvada, trūkumus ištaisyti galima tik darbus atliekant iš naujo, apeliacinės instancijos teismas pagrįstai neterkino ieškovės prašymo atlyginti išlaidas už tokių darbų atlikimą ir priteisė jai atlyginimą tik už tuos darbus, kuriuos ji atliko kokybiškai.
- 34.5. Pagal [CK 1.78 straipsnio](#) 5 dalį niekinio sandorio teisinės pasekmės ir niekinio sandorio faktą teismas konstatuoja *ex officio* (savo iniciatyva). Tai reiškia, kad teismas turi teisę konstatuoti niekinio sandorio negaliojimo faktą ir taikyti padarinius net ir tada, kai dėl to nepareiktas savarankiškas reikalavimas ieškinyje, prašymas šalių procesiniuose dokumentuose ar pareiktas žodžiu. Nesant ginčo šalies reikalavimo, teismas pripažįsta sandorį niekiniu ir taikyti niekinio sandorio ar akto teisinius padarinius tik tada, kai, nagrinėjant bylą, pagrindas pripažinti sandorį ar aktą niekiniu tampa akivaizdus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. birželio 8 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-252/2009](#)). Nėra pagrindo teigti, kad apeliacinės instancijos teismas privalėjo darbų perdavimo–priėmimo akto paneigti ar apskritai panaikinti. Remiantis bylos esančiais objektyviais duomenimis buvo nustatyta, kad tam tikrų darbų, kurie įrašyti į atliktų darbų aktus, ieškovė neatliko apskritai arba atliko juos nekokybiškai (su defektais) ir ieškovės darbų defektus įmanoma ištaisyti tik iš naujo juos atliekant. Esant nustatytoms tokioms aplinkybėms apeliacinės instancijos teismas turėjo pagrįdą nepriteisti ieškovės sumų už šiuos darbus ir priteisti prašomą atlyginimą tik už tinkamai ir kokybiškai atliktus darbus.
- 34.6. Teismo praktikoje pripažįstama, kad nėra būtina kiekvieno atveju teikti priešiškinį, jog atsakovas galėtų nesutikti su jo nepasirašytose atliktų darbų aktuose nurodytu darbų kiekiu ar atliktų darbų kokybe. Ginčas šiuo atveju kilo dėl šių atliktų darbų kokybės, todėl nagrinėti ieškovės teiginiai, neva atlikti darbai akiai (pasirašyti vienos šalies ar ir abiejų) savaime reiškia, kad už visus juose nurodytus darbus turi būti atlyginta net ir tada, kai ekspertų išvados byloje yra paneigtas tam tikrų darbų, nurodytų atliktų darbų aktuose, atlikimas bei įrodyta, kad kita dalis darbų atlikti su trūkumais.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl atsakovo gynimosi būdų, kai ieškovas (rangovas) reiškia reikalavimų sumokėti už atliktus darbus, o atsakovas (užsakovas) nesutinka su mokėtina suma remdamasis netinkama atliktų darbų kokybe

35. Kasaciniame skunde nurodoma, kad nagrinėjamoje byloje nebuvo pareiktas priešiškinis – atsakovė nebandė nuginčyti nei abiejų šalių pasirašyto 2019 m. liepos mėn. atliktų darbų akto, nei ieškovės vienašališkai pasirašyto 2019 m. rugpjūčio mėn. atliktų darbų akto. Dėl to, ieškovės nuomone, apeliacinės instancijos teismas, savo nuožūra sumažindamas ieškovei iš atsakovės priteistą sumą, peržengė bylos nagrinėjimo ribas, savo iniciatyva paneigė dvišalį sandorį.
36. Atsikirsdama į šį kasacinio skundo argumentą, atsakovė teigia, kad apeliacinės instancijos teismas neprivalejo darbų perdavimo–priėmimo akto paneigti ar apskritai jį panaikinti, kadangi pagal [CK 1.78 straipsnio](#) 5 dalį niekinio sandorio teisinės pasekmės ir niekinio sandorio faktą teismas konstatuoja *ex officio*. Tai reiškia, kad teismas turi teisę konstatuoti niekinio sandorio negaliojimo faktą ir taikyti padarinius net ir tada, kai dėl to nepareiktas savarankiškas reikalavimas ieškinyje, prašymas šalių procesiniuose dokumentuose ar pareiktas žodžiu.
37. Teisėjų kolegija pažymi, kad kasacinis teismas yra nurodęs, jog įstatymas nustato dvi atsakovo gynimosi nuo pareikšto ieškimo procesines priemones – priešinį ieškinį ir atsikirtimus į ieškinį. Šios atsakovo gynimosi nuo pareikšto ieškimo priemonės realizuojamos atsakovui pateikiant atsiliepimą ([CPK 142 straipsnis](#)) ir (arba) pateikiant priešiškinį ([CPK 143 straipsnis](#)). Atsikirtimais į ieškinį atsakovas pateikia argumentus, kuriais jis siekia paneigti jam pareikšto reikalavimo pagrįstumą arba ginčija ieškovę teisę pareikšti ieškinį. Atsikirtimai gali būti materialiojo ar proceso teismo pobūdžio. Materialiojo teismo pobūdžio atsikirtimais atsakovas nurodo faktines aplinkybes, argumentus, paaiškinimus, kuriais siekia paneigti ieškimo pagrįstumą, t. y. įrodyti, kad ieškovas neturi teisės į ieškimo patenkinimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-289-1075/2018](#), 22 punktas).
38. Kasacinis teismas taip pat yra nurodęs, kad įstatyme nenurodyta nei kada atsakovas turi gintis nuo jam pareikšto reikalavimo priešiškiniu, nei kada jis gali pasinaudoti atsikirtimais (materialiais ir (ar) procesiniais). Gynimosi nuo pareikšto ieškimo būdą visais atvejais pasirenka pats atsakovas priklausomai nuo jo siekimo rezultato. Teisėjų kolegijos vertinimu, atsakovo gynimosi nuo pareikšto ieškimo būdą visu pirma nulemia materialieji teisiniai santykiai ir materialioji teisė gynimo būdą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-289-1075/2018](#), 23 punktas).
39. Pagal kasacinio teismo formuojamą praktiką, šis atvejis, kai pagal tarp šalių atsiradusį teisinį santykį abi šalys prievolės yra tarpusavyje susijusios ir vienos šalies prievolės vykdymas priklauso nuo kitos šalies prievolės vykdymo ir kai šalys taiko savo teisų gynimo būdus, nustatytus [CK 6.58](#) arba [6.207](#) straipsniuose, arba specialius teisų gynimo būdus, apibrėžtus atskiras sutarčių rūšis reglamentuojančiose taisyklėse, tokius kaip nurodytasis [CK 6.658](#) straipsnio 5 dalyje, vienai šaliai pareiktas ieškinį dėl piniginės prievolės vykdymo, kita šalis teisę gintis nuo pareikšto ieškimo atsikirtimų forma, įrodinėdama aplinkybes, susijusias su prievolės vykdymo sustabdymu ar atsisakymu ją vykdyti, ar teise atlikti atskaitymus nepriklausomai nuo to, ar tokie argumentai pateikiami atsiliepimo į ieškinį ar priešiškinio forma (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-289-1075/2018](#), 34 punktas).
40. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad kai rangovas reiškia reikalavimų užsakovui sumokėti už atliktus rangos darbus, o užsakovas tokių reikalavimų ginčija remdamasis darbų trūkumais, teismas turi tirti, ar užsakovas tinkamai įvykdė pareigą priimti ir apžūrėti darbų rezultata, ar darbai (rezultatas) atitinka kokybės reikalavimus, ar darbai (rezultatas) turi trūkumų, ar tie trūkumai buvo akivaizdūs ir galėjo būti pastebėti darbų perdavimo–priėmimo metu, ar reikalavimas dėl darbų trūkumų pareiktas laikantis įstatyme nustatytų terminų, kitas reikšmingas aplinkybes, su kuriomis įstatymas ar šalių sutartis sieja rangovo atsakomybę už atliktų darbų trūkumus, ir atitinkamai spręsti, ar užsakovas turi teisę reikalauti sumažinti darbą kainą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-469/2010](#)).
41. Kasacinio teismo praktikoje taip pat yra nurodyta, kad aplinkybė dėl rangovės nekokybiškai atliktų darbų laikytina reikšminga, sprendžiant dėl jos prievolės apimtį, todėl teismas privalo tirti šią aplinkybę patvirtinančius įrodymus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gruodžio 9 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-646-695/2015](#)).
42. Vadinais, ieškovei (rangovei) nagrinėjamoje byloje pareiktus reikalavimų sumokėti už atliktus darbus, atsakovė (užsakovė), nesutikdama su mokėtina suma, turėjo teisę, atsikirtimose remdamasi netinkama atliktų darbų kokybe, prašyti atmesti ieškovės reikalavimą taikant [CK 6.665 straipsnio](#) 1 dalies 2 punkte nustatytą specialų gynimosi būdą – darbų kainos sumažinimą, o bylą nagrinėję teismai privalėjo vertinti atsakovės atsikirtimuose nurodytas aplinkybes dėl rangovės nekokybiškai atliktų darbų ir spręsti, ar, remiantis atsakovės nurodytas aplinkybes pagrindžiančiais įrodymais, ieškyns neturėtų būti atmetas ar tenkintas tik iš dalies.

Dėl teisės normų, reglamentuojančių užsakovo teisų gynimą reikalaujant sumažinti darbų kainą ([CK 6.665 straipsnio](#) 1 dalies 2 punktą), aiškinimo ir taikymo

43. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad rangos sutarties šalių teisės ir pareigos turi priešpriešinį pobūdį. Vienos rangos sutarties šalies teisės atitinka kitos šalies pareigas; tik savo pareigas pagal sutartį įvykdžiusi šalis gali reikalauti iš kitos sutarties šalies atitinkamo pareigų vykdymo; jeigu rangovas savo pareigas įvykdė netinkamai, užsakovas turi teisę atitinkamai nevykdyti savo pareigos priimti darbą ir už jį sumokėti, ir priešingai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-469/2010](#); 2018 m. liepos 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-289-1075/2018](#), 26 punktas).
44. Kasacinis teismas ne kartą yra nurodęs, kad rangovas laikomas tinkamai įvykdžiusiu pareigas pagal rangos sutartį, jeigu jo atlikti darbai (rezultatas) yra tinkamos kokybės. Rangos sutarties sudarymą bei konkrečius reikalavimus rangos sutarties dalyviui visų pirma lemia užsakovo poreikis tam tikram darbui ar to darbo rezultatai, be to, darbo ar jo rezultato specifika. Kriterijai, pagal kuriuos turi būti sprendžiama, ar rangos darbai atitinka kokybės reikalavimus, įtvirtinti [CK 6.663](#) straipsnyje: rangovo atliekamų darbų kokybę privalo atitikti rangos sutarties sąlygas, o jeigu sutartyje kokybės sąlygos nenustatytos, – įprastai tokios rūšies darbam keliamas reikalavimas; darbų rezultatas jo perdavimo užsakovui momentu turi turėti rangos sutartyje nustatytas ar įprastai reikalaujamas savybes ir turi būti tinkamas naudoti pagal paskirtį protinę terminą; jeigu įstatymas ar rangos sutartis nustato atliekamų darbų privalomus reikalavimus, rangovas, veikiantis kaip verslininkas, privalo jų reikalavimų laikytis; rangos sutarties šalys gali nustatyti rangovo pareigą atlikti darbą pagal aukštesnius, nei nustatyti privalomi, reikalavimus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-469/2010](#); 2012 m. birželio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-332/2012](#); 2018 m. liepos 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-289-1075/2018](#), 27 punktas).
45. Nagrinėjamoje byloje ieškovė laikėsi pozicijos, kad jos atlikti darbai (rezultatas) yra tinkamos kokybės. Kasaciniame skunde ieškovė teigia, kad teismo ekspertas, iš pradžių pripažinęs, jog ginčo objektui kokybės standarto nėra, savo išvada, neva granito trinkelės suklotos netinkamai, pagrindė daug aukštesnių kokybės standartų, kuris privalomas tik valstybinės reikšmės keliams ir vietinės reikšmės keliams ir tik rekomenduojamas. Be to, atsakovė neteigia, kad darbų trūkumai yra esminiai, nerėškė reikalavimo ieškovei ištaisyti galimus darbų trūkumus, netėkė reikalavimų dėl nuostolių atlyginimo, trečiųjų asmenų pagalba taip pat nebandė taistyti neva esančių darbų trūkumų ir iš atsakovės veiksmų galima pagrįstai teigti, kad ji nesiruošė ir atieityje jų trūkumų šalinti, aikštelės paviršiaus lygumas įtakos aikštelės eksploataciniams reikiams neturi ir nerboja atsakovės galimybių aikštelę naudoti pagal jos tikslinę paskirtį, ji jau beveik dvejus metus atsakovės ir jos nuomojamų patalpų klientų yra naudojama pagal tiesioginę paskirtį. Todėl, ieškovės vertinimu, nėra pagrindo konstatuoti, jog ji darbus atliko netinkamai ir atsakovė negavo tai, ko tikėjosi.
46. Teisėjų kolegija nesutinka su ieškovės vertinimu, kad nagrinėjamoje byloje nėra pagrindo konstatuoti, jog ji darbus atliko netinkamai ir atsakovė negavo tai, ko tikėjosi. Teisėjų kolegija pažymi, kad, kaip nurodoma Taisyklių 1 punkte, jos gali būti taikomos ne tik vietinės reikšmės keliams (gatvėms), bet ir kitoms esimo zonoms. Be to, skirtingai nei nurodoma kasaciniame skunde, išvada dėl ieškovės atliktų darbų rezultato (automobilių stovėjimo aikštelės) netinkamos kokybės ekspertas nagrinėjamoje byloje grindė ne tik Taisyklės įtvirtintais reikalavimais, bet ir įprastai automobilių stovėjimo aikštelės, įrengtos iš tašyto akmens trinkelė, lygumai keliamais reikalavimais, pagal kuriuos neįgimtai gali būti tik tokie, kurių nesimato normaliai apžūrint aikštelės dangą. Ieškovė kasaciniame skunde neginčija kitų ekspertų nustatytų trūkumų (aikštelės įrengimo darbų trūkumų (aikštelės dangos pagrindą, jos krašto netinkamo įrengimo). Ieškovė kasaciniame skunde nenurodo, kad apeliacinės instancijos teismas, vertindamas nagrinėjamoje byloje esančius įrodymus, susijusius su jos atliktų darbų apimtimi ir jų bei jų rezultato kokybe, būtų nukrypus nuo kasacinio teismo praktikos dėl įrodymų vertinimo. Teisėjų kolegija sprendžia, kad apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs nagrinėjamoje byloje esančius įrodymus, pagrįstai konstatavo, kad ieškovė automobilių stovėjimo aikštelės įrengimo darbus atliko nekokybiškai.
47. Kasaciniame skunde nurodoma, kad apeliacinės instancijos teismo sprendimu atsakovė nepagrįstai pratūrėjo ieškovės sąskaita – ji jau ieškovei atliktų darbų rezultatai ir juo naudojasi, tačiau neatškaitė už ieškovės atliktą šiuos darbus patirtas sąnaudas. Apeliacinės instancijos teismo sprendimas, kurio buvo atsisakyta priteisti ieškovei iš atsakovės už ieškovės faktiškai atliktus darbus – cementinio pagrindą įrengimą (900 Eur be PVM (180 kv. m x 5 Eur) ir trinkelės suklonimą (4500 Eur be PVM) (180 kv. m x 25 Eur), pažeidžia teisinės valstybės ir teisingumo principus.
48. [CK 6.665 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad jeigu darbai atlikti nukrypstant nuo sutarties sąlygų, dėl kurių darbų rezultatas negali būti naudojamas pagal sutartyje nurodytą paskirtį arba pablogėja jo naudojimo pagal paskirtį galimybės (sąlygos), o jeigu paskirtis sutartyje nenurodyta, – pagal normalią paskirtį, tai užsakovas savo pasirinkimu turi teisę, jei įstatymas ar sutartis nenustato ko kita, reikalauti iš rangovo: 1) neatlygintinai pašalinti trūkumus per protinę terminą; 2) atitinkamai sumažinti darbų kainą; 3) atlyginti trūkumų šalinimo išlaidas, jeigu užsakovas teisę pašalinti trūkumus buvo nustatytą rangos sutartį.
49. Atsakovė nagrinėjamoje byloje pasirinko [CK 6.665 straipsnio](#) 1 dalies 2 punkte įtvirtintą dėl netinkamos kokybės darbų pažeistų teisų gynimo būdą – reikalavo sumažinti Sutarties kainą.
50. Teisėjų kolegija pažymi, kad visi [CK 6.665 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtinti dėl netinkamos kokybės darbų pažeistų teisų gynimo būdai yra skirtingi, savarankiški, todėl negali būti tapatinami, *inter alia* (be kita ko), jų įgyvendinimo aspektu.
51. Teisėjų kolegijos vertinimu, užsakovo reikalavimas sumažinti kainą taikomas šiai atvežiui, kai darbų rezultata užsakovas priima, kadangi jis gali būti naudojamas pagal paskirtį, tačiau dėl rangovo atliktų darbų netinkamos kokybės pablogėja jo naudojimo pagal paskirtį galimybės (sąlygos), todėl rangovo atlikti darbai neverti kainos, kurią užsakovas buvo įsipareigojęs sumokėti pagal statybos rangos sutartį už tinkamos kokybės darbus.
52. Kasacinis teismas ne kartą yra nurodęs, kad pareiga mokėti už atliktus darbus atsiranda pradėjus faktiškai naudotis darbai ir nėra siejama tik su abišaliu atliktų darbų perdavimo–priėmimo akto pasirašymu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-484/2007](#); 2017 m. kovo 23 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-143-695/2017](#), 37 punktas).
53. Nagrinėjamoje byloje nustatyta ir atsakovė neginčija, kad automobilių stovėjimo aikštelė, kurią pagal rangos sutartį įrengė ieškovė, atsakovė naudoja pagal paskirtį. Vadinais, atsakovė, nors ir nepasirašė ieškovės 2019 m. rugpjūčio mėn. atliktų darbų akto, priėmė darbų rezultata (automobilių stovėjimo aikštelę) konkludentiniais veiksmais, t. y. pradėdama juo naudotis.
54. Apeliacinės instancijos teismas nagrinėjamoje byloje dėl darbų kainos sumažinimo nusprendė remdamasis ekspertizės akte nurodytomis kainomis darbus, kurie turėtų būti atlikti šalinant trūkumus, t. y. dydį, kurio turėtų būti sumažinta darbų kaina, nustatė pritaikęs kitam pažeistų teisų gynimo būdai – reikalavimui atlyginti trūkumų šalinimo išlaidas – taikytiną trūkumams šalinti reikalingos sumos nustatymo mechanizmą.
55. Vadinais, nagrinėjamoje byloje apeliacinės instancijos teismas, sprendžiamas dėl Sutarties kainos sumažinimo, mažintinos kainos dydžio aspektu supainiojo skirtingus savarankiškus [CK 6.665 straipsnio](#) 1 dalyje nustatytus pažeistų teisų gynimo būdus – reikalavimui atlyginti trūkumų šalinimo išlaidas ir reikalavimui sumažinti darbų kainą.
56. Teisėjų kolegija pažymi, kad, taikant pažeistų teisų gynimo būdą – reikalavimui atlyginti trūkumų šalinimo išlaidas, turi būti nustatyta trūkumų šalinimo kaina, kuri priteistina užsakovui, kurio teisės buvo pažeistos dėl netinkamos kokybės darbų. Taikant pažeistų teisų gynimo būdą – reikalavimui sumažinti darbų kainą, turi būti nustatyta, kokią sumą rangovas sutapė dėl to, kad, pavyzdžiui, neatliko kai kurių statybos rangos darbus ar juos atliko netinkamai, kad panaudojo ne visas ar kitas, nei privalėjo panaudoti, medžiagas, nukrypo nuo statybos darbam nustatytų technologinių reikalavimų, *inter alia*, darbus atlikdamas per trumpesnę, nei privalėjo atlikti, laiką.
57. Teisėjų kolegijos vertinimu, tik toks [CK 6.665 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtinto teisinio reguliavimo aiškinimas atitinka proporcingumo ir teisingumo principus, kurie suponuojia, kad pagal atlygintą statybos rangos sutartį negali būti įgyjami darbai (rezultatas) neatlygintinai arba už neproporcingai mažą kainą.
58. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias užsakovo teisų gynimą reikalaujant sumažinti darbų kainą ([CK 6.665 straipsnio](#) 1 dalies 2 punktą). Dėl padarytų materialiosios teisės normų taikymo klaidų yra pagrindas panaikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti šiam teismui, atsižvelgiant į šioje nutartyje,

ypač jos 55 punkte, pateiktus išaiškinimus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

59. Kasaciniame teisme patirta 2,84 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. gruodžio 10 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Kasaciniam teismui nusprendus bylą grąžinti apeliacinės instancijos teismui nagrinėti iš naujo, pirmiau nurodytų išlaidų atlyginimo klausimas paliktas spęsti šiam teismui kartu su kitų bylinėjimosi išlaidų paskirstymu ([CPK](#) 93, 96 straipsniai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 362 straipsniu,

n u t a r i a :

Panaikinti Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. kovo 9 d. nutartį ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti Kauno apygardos teismui.
Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai
Grabinskas

Taminskas

Vasarienė